

स्वच्छ महाराष्ट्र अभियानांतर्गत घनकचऱ्यावर
प्रक्रिया करण्यासाठी उपलब्ध पर्यायांचे
Handbook of Technologies तयार
करण्यासाठी समितीचे गठण करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
नगर विकास विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: स्वमअ २०१५/प्र.क्र.२४१ / नवि-३४

हुतात्मा राजगुरु चौक, मदाम कामा मार्ग

४ था मजला, मंत्रालय, मुंबई

दिनांक : २४ नोव्हेंबर, २०१५

वाचा :

शासन निर्णय, नगर विकास विभाग क्रमांक स्वमअ २०१५/प्र.क्र. २३/नवि-३४, दिनांक १५ मे, २०१५.

प्रस्तावना :

केंद्र शासनाच्या “स्वच्छ भारत अभियान (नागरी)” च्या धर्तीवर संदर्भीय क्रमांक १ येथील दिनांक १५ मे, २०१५ च्या शासन निर्णयान्वये राज्यामध्ये “स्वच्छ महाराष्ट्र अभियान (नागरी)” ची अंमलबजावणी सुरु झाली आहे. या अभियानांतर्गत शहरे हागंदारी मुक्त करणे व घनकचरा व्यवस्थापन करणे या दोन प्रमुख बाबींचा समावेश आहे.

२. घनकचरा व्यवस्थापनांतर्गत नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांमधील १०० % घनकचरा गोळा करणे, वाहतूक करणे व शास्त्रोक्त प्रक्रीया करणे या प्रमुख बाबींचा समावेश आहे. त्यानुसार, राज्यातील सर्व शहरांमध्ये घनकचरा व्यवस्थापनांतर्गत कार्यवाही सुरु झाली आहे.

३. घनकचऱ्यापासून कंपोस्ट, उर्जा व इंधन बनविणे इत्यादी काही तांत्रिक पर्याय व तंत्रज्ञान पुरवाठादार उपलब्ध आहेत. परंतु, हे उपलब्ध तांत्रिक पर्याय सर्वच शहरांसाठी उपयुक्त आहेत असे नाही. हे तांत्रिक पर्याय प्रामुख्याने मोठ्या प्रमाणात घनकचरा निर्माण होणाऱ्या शहरांसाठी उपयुक्त ठरू शकतील परंतु, छोट्या शहरांसाठी उपयुक्त ठरू शकतील असे पर्याय कोणते आहेत याबाबत अभ्यास करून त्याची माहिती सर्व शहरांना करून देणे आवश्यक आहे. निती आयोगाने गठित केलेल्या मा. मुख्यमंत्र्यांच्या उपगटाच्या बैठकीत राज्याच्या मा. मुख्यमंत्री महोदयांनीही घनकचऱ्यावर प्रक्रिया करण्यासाठी उपलब्ध पर्यायांची Handbook of Technologies राज्यास उपलब्ध करून देण्याची मागणी केंद्र शासनास केली होती.

४. राज्यातील शहराची लोकसंख्या विचारात घेवून संबंधित शहरातील घनकचऱ्यावर शास्त्रोक्त प्रक्रिया करण्यासाठी उपयुक्त उपलब्ध पर्याय कोणते आहेत हे पर्याय संबंधित शहरास माहित होणे आवश्यक आहे यासाठी या उपयुक्त पर्यायांचे Handbook of Technologies तयार करून ते नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांना उपलब्ध करून दिल्यास त्या शहरांना यामधून त्यांच्या शहरात निर्माण होणाऱ्या घनकचऱ्याचे प्रमाण व प्रकार विचारात घेवून योग्य व उपयुक्त पर्याय निवडण्यास मदत होवू शकेल. यास्तव घनकचऱ्यावर प्रक्रिया करण्यासाठी उपलब्ध पर्यायांचे Handbook of Technologies तयार करण्याकरिता समिती गठित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:

प्रस्तावनेत नमूद केलेल्या बाबींचा विचार करून, घनकचरा व्यवस्थापनात राज्यातील शहरांना उपयुक्त ठरावे म्हणून शहराची लोकसंख्या विचारात घेवून निर्माण होणाऱ्या घनकचऱ्याचे प्रमाण व प्रकार पहाता शहरातील घनकचऱ्यावर शास्त्रोक्त प्रक्रिया करण्यासाठी करण्यासाठी उपयुक्त उपलब्ध पर्याय कोणते आहेत याबाबत अभ्यास करून उपयुक्त पर्यायांचे Handbook of Technologies तयार करण्याकरिता खालील तज्ञांची समिती गठित करण्यास शासन मान्यता देत आहे:

(१) डॉ. सतिष वाटे, संचालक नीरी

(२) डॉ. व्ही.के. चौरेसिया, Joint Advisor, MoUD

(३) डॉ अनुराग गर्ग, Centre for Enviromental Science and Engineering, IIT Mumbai

२. शहराची विविध लोकसंख्या घटक मानून त्या शहरांमध्ये निर्माण होणाऱ्या घनकचऱ्याचे प्रमाण व प्रकार विचारात घेवून शहरातील घनकचऱ्यावर शास्त्रोक्त प्रक्रीया करण्यासाठी उपयुक्त उपलब्ध पर्याय कोणते आहेत हे सूचविणे ही या समितीची कार्यकक्षा राहिल.

३. सदर समितीने आपला अहवाल ६ आठवड्यात शासनास सादर करावा.

४. सदर समितीच्या सदस्यांना शासनाच्या प्रचलित नियमानुसार मानधन व प्रवास खर्च अनुज्ञेय राहिल.

५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१५११२४१८४८०७६१२५ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(सं.श.गोखले)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
२. मा. राज्यमंत्री, नगर विकास यांचे खाजगी सचिव
३. मा. मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
४. सचिव (नगर विकास-२), मंत्रालय, मुंबई.
५. आयुक्त तथा संचालक, नगर परिषद प्रशासन संचालनालय, वरली, मुंबई.
६. डॉ. सतिष वाटे, संचालक नीरी
७. डॉ. व्ही.के. चौरेसिया, Joint Advisor, MoUD
८. डॉ अनुराग गर्ग, Centre for Enviromental Science and Engineering, IIT Mumbai
९. राज्य अभियान संचालक, स्वच्छ महाराष्ट्र अभियान संचालनालय, मुंबई